

Termisk optikk – kikkertsikter og håndholdte enheter

Det har i lang tid vært diskusjoner om bruk av termisk nattkikkertsikter og termisk kikkert forbundet med jakt og jaktutøvelse. Det er ikke noe klart regelverk på dette i Norge pr dags dato.

Hva er termisk optikk

Termisk optikk er konstruert for bruk både i dagslys og mørke. Oppbygningen av en termisk kikkert er slik at den oppfatter temperaturforskjeller uansett forhold. Om det er tåke, mørke, en tett skog eller gress. Den vil med sin oppbygning vise forskjeller i temperaturer uansett forhold og uansett hva du ser etter. Det er med andre ord ikke en lyskilde som forsterker det man ser, men noe som viser temperaturforskjeller. Det er derfor viktig å skille dette ut fra lysforsterket optikk som forsterker lyset fra eksterne kilder på natta. Dette kan være stjerner, måne eller andre lyskilder. Rekkevidden for lysforsterket optikk er begrenset, mens det for termiske sikter ikke vil være samme begrensningen. De senere årene er termisk optikk blitt så bra at lysbildet man ser i kikkerten vises klart og man kan danne seg et klart bilde av både hvilket dyr man ser og hvor mange dyr man ser i bildet. Man klarer også å se om det står et dyr bak ett annet ved at man ser deler av dyret, forpart, bakpart eller føtter i tillegg til dyret helt i forkant av det bildet vi ser.

Termisk optikk er lagd både for montering på våpen og/eller som håndholdte enheter.

Håndholdt enhet

En termisk optisk kikkert vil være et svært godt hjelpemiddel under jaktutøvelsen. Under forhold hvor man er usikker på hva man ser på en post, vil en kunne se om det er bare ett dyr eller om det er flere dyr i umiddelbar nærhet. Dette kan være både foran eller bak det dyret man ser, spesielt om det er etter mørkets frembrudd hvor en vanlig håndholdt kikker kommer til kort.

Ved ettersøk vil en termisk kikkert være et fantastisk hjelpemiddel. Ved påkjørsel av dyr vil man kunne - om forholdene tilsier det - følge dyrets vandring om det er skadd inntil man finner det i sårleie. Det er et flott supplement til å bruke sammen med ettersøkshund. Man kan også gå til et høyt punkt å se etter varmemønstre i terrenget man ser under seg.

Noen termiske kikkerter har også innebygd avstandsmåler, men her bør man være obs på at treffer man ei hindring med avstandsmåleren kan det være vanskelig å se i den termiske kikkerten.

Termisk optikk montert på rifle

Det har i mange år vært tilgjengelig kikkertsikter til våpen. Tidlig var disse i gråtoner/hvittoner. De senere årene er dette kommet i farge. De termiske kikkertsiktene eller håndholdt kikkert med fargeskala er svært dyre i innkjøp.

Kikkertsikter som er montert på våpen har de samme fordelene som en håndholdt enhet. En fordelaktig effekt med å bruke et termisk kikkertsikte vil man kunne ha spesielt under jaktsituasjoner på åtejakt, fôringsplasser eller for eksempel bøjakt. Det er nå anledning til å benytte lyskilde på åtejakt. Jegeren ønsker at jaktutøvelsen skal foregå på tryggeste vis og noen vil være såpass sikkerhetsbevisst at man anskaffer et termisk sikte i tillegg til lyskilde. Dette for å

sikre at man ikke skadeskyter andre dyr enn det man skal skyte på åtet. De dyrene man kan skyte på åte er rev og jerv. Et trent jaktøyne vil da kunne se forskjell på størrelser på de dyrene som kommer på åte med et termisk sikte. Det kan være avgjørende for det man skyter på. Kommer det en hund på et revåte eller kanskje en fjellrev som er fredet vil man kunne holde tilbake skuddet og slippe problemer. Dette er noe myndighetene bør tenke over, da det trygger jakta.

Myndighetenes syn på kunstig lys

Miljødirektoratet er svært bastant når det gjelder bruk av siktemiddel som forsterker lyset. Når det gjelder termiske sikter så forsterker de ikke lyset, men det viser varmemeforskjeller i siktebildet. Termiske sikter kan man bruke under de aller fleste forhold – døgnet rundt. Slik vi ser det så er ikke dette gjeldene for termiske sikter, Miljødirektoratet mener at de gjør det. Dette faller da under § 20 i viltloven som de mener forbyr bruk av kunstig lys. JI mener at så lenge dette er fastmontert på ei rifle så faller dette under samme bokstav i § 20 som bruk på åtejakt – bokstav a – da definisjonen ikke er klar.

Ji mener også at § 19 er forklarende for bruk av termiske sikter, da denne paragrafen omhandler human jakt. Man kan ved bruk av termiske sikter forsikre seg om at man skyter rett dyr og ikke utsetter andre dyr som for eksempel er bak et dyr man skal skyte for unødige lidelser.

Når det gjelder myndighetenes tolkning av Bernkonvensjonen og bruk av kunstig lys under jakt, må det sis at termisk optikk ikke bruker kunstig lys. Termisk optikk bruker teknologi som omdanner et bilde av varmemeforskjeller fra omgivelsene som vises i kikkerten man bruker som har denne teknologien.

Bernkonvensjonens rammer for bruk av kunstig lys

I høringsdokumentet om viltresursloven sitt punkt 10.5.2 er det saksbehandlet hva dette er gjeldene for, og det henvises til artikkel 8 i Bernkonvensjonen.

Ji mener at det er riktig at denne artikkelen gjelder for vilt som er truet av utryddelse. For vilt som er truet eller hvor det er en fare for at arten globalt skal forsvinne fra naturmangfoldet er vi enige i at bestemmelsen gjelder.

Når det gjelder kvote- eller bestandsregulering av vilt, så mener vi Bernkonvensjonen gir anledning å bruke optikk som for eksempel termisk optikk montert på rifle. Dette gjelder også vilt som er uønsket i norsk fauna. Bernkonvensjonen er helt klar på dette området. Bestemmelsen gjelder kun vilt som står i fare for å bli truet av utryddelse når ingen regulering (kvoter) foreligger.

Bernkonvensjonen ble skrevet i årene 1976 – 1979 og ble vedtatt i 1979. Norge ratifiserte den i 1986. Bernkonvensjonen er ikke endret siden den ble lagd. Vi mener at tolkninger av noe som er så gammelt er svært vanskelig i forhold til dagens samfunn med tilgang til en helt annen teknologi.

Når man tenker på den utviklingen som har skjedd siden den ble skrevet og vedtatt, så er den ikke lengre så relevant for tolkninger mot det moderne samfunnet og den utviklingen av teknologi som er skjedd i årene etter at den ble vedtatt og ratifisert av Norge. Man må nå nærmest søke etter og finne opp tolkninger for å tilpasse den et moderne samfunn, ofte blir det negativt for utviklingen og den tilgjengelige teknologi.

Bernkonvensjonens vedlegg IV er et eksempel på det. Her har Direktoratet og Departementene funnet opp en tolkning som skal passe inn i et moderne samfunn. Dette blir helt feil å bruke en skrift som er vedtatt i 1979 i 2024. Det blir som om man skal forby å bruke en mobiltelefon og gå tilbake til fasttelefon med dreieskive, eller for den del å forby bruk av datamaskiner. Man kan spekulere i hva Direktoratet og Departementene mener om teknologi inn i fremtiden.

Ett eksempel på dette er følgende; Norge har dessverre hatt mest søkelys på arter, spesielt pattedyr, og ikke habitater. Det har ført til at mange arter i faunaen har måtte vike plass på grunn av misforstått dyrevern av pattedyr.

Dette har medført at flere tusen arter er borte fra den Norske faunaen. Enkelte pattedyr har blitt foretrukket å ha i faunaen som har medført at beitedyr har måtte vike og har medført at planter, insekter og enkelte andre pattedyr har forsvunnet fra eller er sterkt truet i enkelte områder av landet. Ofte har disse artene bare eksistert i disse områdene.